

Barraca 1 del bosc de Les Elies

Caldes de Montbui

Ubicació

Comarca:	Vallès Oriental
Lloc/Adreça:	Bosc de les Elies
Emplaçament	Després de les feixes, encarades a ponent, a l'inici del bosc del Puig del Prat
Alçada:	343
Coordenades:	
Latitud:	41.67244
Longitud:	2.14831
UTM Est (X):	429104
UTM Nord (Y):	4613759

Classificació

Número de fitxa	08033-248
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	aquesta barraca es troba en molt bon estat de conservació.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 012A00151
Autoria de la fitxa	Laura Bosch Martínez
Data de registre de la fitxa:	ds., 25/10/2008 - 02:00

Descripció

Barraca de vinya construïda en pedra seca i integrada a un marge també realitzat en pedra seca, que podrien datar de la mateixa època i que separa el desnivell de dues antigues feixes, ara ocupades pel bosc, bàsicament de pi blanc, a la part baixa de ponent del turó del Puig de Prat, aprofitant el desnivell del sòl. Excavada a l'interior del marge, la seva forma és original, ja que un cop s'accedeix per la porta hi ha una mena de rebedor d'uns 80 cm d'amplada que dona pas a dues obertures laterals, de planta circular, d'1,20m de diàmetre i fonamentada sobre un sòl rocós de galets de pedra. Orientada cap al sud-oest. El marge on es troba la barraca, per damunt de la paret es troba plena de vegetació, sobretot romaní. La porta, d'uns 80 a 90 cm d'alçada, té forma trapezoïdal, amb els brancals de pedra treballats i una llinda plana. També hi ha un marxapeus fet amb pedra. Al seu interior, en aquesta mena de rebedor, s'observa una petita fornícula excavada a la terra, que segurament servia de rebost.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com lllindes o escaires. A Caldes de Montbui aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que a Caldes de Montbui, la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència en aquesta vall d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques arran del camp, prop del camí, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge.

Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal.

Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència dels sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pp. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella,

núm. 29. Manresa, pp. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pp. 9-11.

VARIS AUTORS. (2008). Pedra Seca. Full informatiu de la revista Pedra Seca. Any VII- Núm. 58. Ed. Patronat de San Galderic. Maig.

